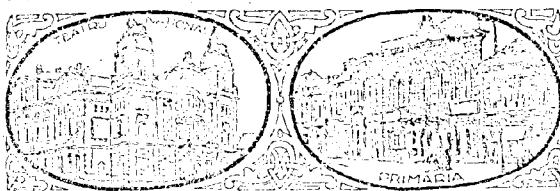
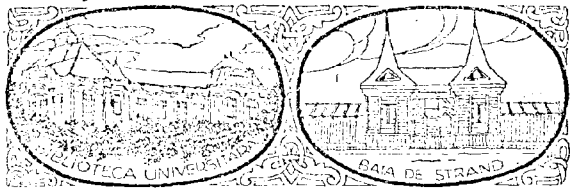
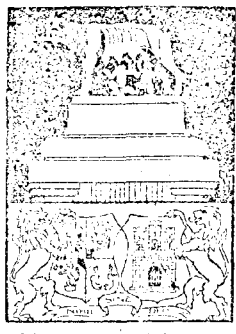


ADMINISTRAȚIA

FOAIE SPECIALĂ PENTRU INTERESELE SOCIALE FINANCIARE ȘI CULTURALE ALE ADMINISTRAȚIEI



COMUNALE



BIROUL REDACȚIEI
STR. COGĂLNICEANU 4, ETAJ I. TELEF. 2-38
REDACTOR RESPONZABIL:
Dr. E. A. DANDEA.
ABONAMENT:
PE UN AN 75 LEI, PE JUM. AN 40 LEI, UN NUMĂR 4 LEI

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ
REPRODUCEREA FĂRĂ ARĂTAREA ISVORULUI
E INTERZISĂ.
PARTEA OFICIALĂ TOTUȘI SE POATE RE-
PRODUCE EĂRĂ NICI O RESTRICȚIUNE.

La anul nou.

Administrația Clujului românesc intră în al cincilea an de gestiune.

Greutățile administrației în aceste timpuri de tranziție sunt mari și sprijinul puțin. Situația creată prin o guvernare centrală asupra provinciilor cu sisteme diferite de administrație, trage adeseori peste planurile și programele sociale și de gospodărie comunală. Majoritatea publicului e prea pornit după politică ori după afaceri ca să poată ajuta ori numai privi obiectiv administrația. Totuși, nu am înțeles a fi cu supunere oarbă nici în sus. Guvernele în mare parte au înțeles bunele intenții și așa nu am avut motive să exagerăm pericolul ce amenință gospodăria comunală, ci numai l'am arătat bărbătește și cerut delăturarea lui.

Nu ne-am mărginit — cum fac cei comози — la epuizarea energiei prin acte negative de revoltă și ironie asupra stărilor din țara noastră, nici nu am desănădejduit afirmând, că la noi nu se poate crea o administrație mai bună, ci am muncit, căutând și arătând mijloacele prin cari putem ajunge la mai bine.

Răspunderea ne e cu atât mai mare, că administrația modernă nu se poate mărgini la rezolvarea sablonică a actelor, ci trebuie să studieze și aprofundeze în știința admini-

strativă-socială pentru a putea purcede cu prevederea necesară.

Adoptând o comparație a lui Tolstoi, prima metodă să poate asemăna cu omul, care stă noaptea în lumina unei lămpi fixate pe un stâlp. În lumina lămpi, — a cercului său de șablon — poate lucra, însă nu are intenția și posibilitatea de a merge mai departe. A doua metodă se aseamănă cu omul, care duce lampa atârnată înaintea sa pe o prăjină mai lungă ori mai scurtă: lumina îi arată și îl îndeamnă să cerceteze tot mai departe. Așa câștigă acest din urmă cunoștințe tot mai mari, cari le poate folosi spre binele obșteșc.

Am căutat să facem pe lângă consolidarea administrației și o părțică — cât de mică — din aceasta lumină; acesta ne va fi scopul și în viitor. Simțindu-ne nedeșăvârșiți, nu privim calea grea, care o avem la spate în consolidare, ci căutăm înainte la calea ce avem încă să o facem.

**

Scopul acesta l'a servit și gazeta noastră, care intră azi în al doilea an de existență. „Administrația“ a publicat dispozițiunile și regulamentele administrației, a pus la cunoștința publicului nevoile orașului și chestiunile aflătoare în studiul celor chemați să le rezolve. Ea a căutat și va căuta și în viitor să orienteze publicul despre starea faptică, programul,



și principiile activității administrației noastre comunale, a cărei organ oficial e.

Pe lângă aceasta a contribuit după modestele ei puteri la dezvoltarea științei administrative. S'au expus principiile unei administrațiuni și gospodării sănătoase, a pledat cu rezultat deplin pentru *asocierea orașelor*. Am urmat principiul, că orice cunoștințe, experiențe bune am fi câștigat, să le aducem la cunoștință, pentru ca să se poată folosi de ele și alte comune; nu am ținut numai pentru noi experiențele. În general căutând a cunoaște așezămintele administrative și sociale înaintate, mai ales din străinătate, am căutat să propagăm îmbunătățirea și la noi, arătând modul de sanare a relelor.

Gazeta noastră a întâlnit des dela început ca și administrația română — din partea presei minoritatea — o critică bruscă, ba i-a denegat chiar și dreptul de existență, pe simplul motiv, că e a administrației românești și nici administrația veche nu a fost capabilă să îngrijească apariția unei asemenea foi. Profețiile funeste însă s'au adeverit false. O parte a cetățenilor, a orașelor și a oamenilor cei mai competenți ai științei și practicei administrative s'au grăbit a ne da încurajarea și ajutorul lor. Succesele morale și recunoștința arătată din partea celor pricepători ne dă încurajare.

Vom fi și în viitor acea ce ne este datoria: luptătorii români pentru o politică comunală conștientă și modernă, păstrând independența față de orice partid politic, religios sau economic.

Acestea sunt principiile cari s'au urmat în Cluj și le voi urma eu în noul post la Târgu-Mureș și care principii sigur le vor continua în Cluj foștii mei tovarăși de muncă.

Dr. E. A. DANDEA

Un popor, ca și un individ, nu are decât un singur drum către progres: munca sa proprie, puterea sa de rezistență organică și culturală. Toate celelalte căi sunt închise. Prin urmare, a urî pe alții și a crede că te poți întări, speculând munca lor prin măsuri piezișe, este cea mai mare eroare.

(S. Mehedinți).

Plusvaluta terenurilor urbane.

(Taxa de betterment.)

Nici statul nici comuna nu poate face politică culturală fără bani. O politică financiară care să aibă ca bază dreptatea socială întâmpină în o comună mai multe greutăți. Realizarea ei este aici stânjenită atât de interese particulare, nemijlocite, cât și mijlocite prin intervenția puterii de stat. Comuna nu are posibilitățile nelimitate de a lua măsurile ce le știe necesare pentru prosperarea sa. Fie acelea măsuri cât de înțelepte și prevăzătoare, dacă ele ating interese particulare cât de nedrepte, cei interesați caută să se apere, influința politică, socială presa și deputații sunt puși în mișcare pentru intervenții contra lor și durere se întâmplă prea adese, ca astfel intențiunile cele mai bune sunt zădărnice prin câteva șire ale ministrului de resort puse pe colțul unui „Memoriu” bombastic.

Astfel s'a întâmplat la noi cu taxele comunale pe lux, cu impozitul pe șampanie, pe jocuri de noroc și impozitul pe consumația în cafenele. La acestea încă s'a putut obiecta, că statul încă studia introducerea lor; dar se putea admite încasarea lor cel puțin doi ani, până statul de fapt le-a introdus. Dar cu nimic nu se poate motiva denegarea aprobării taxelor pe plusvalută. Regulamentul referitor redactat după studiu temeinic, primit de consiliul orașului Cluj, în ședința din 6 Septembrie 1921 și aprobat de dl prefect — totuși nu a obținut aprobarea Directoratului general al internelor. Cu toate acestea nu se afla în acel Regulament nimic, ce nu ar fi fost deja probat cu deplin succes în practica administrativă, introducerea lui ar fi însemnat un pas înainte nu numai în consolidarea finanțelor comunale, dar și pe terenul dreptății sociale.

Impozitul pe plusvalută nu îngreunează producția muncii, nici îmbunătățirile aduse solului prin capital (d. e. edificări); la acestea are drept proprietarul: sunt salariul muncii, dobânda capitalului său.

Dar, urcarea valorii solu lui este prototipul profitului fără muncă proprietarului. Ea este produsul exclusiv a filinței lucrărilor comunității: din inopulare, edificarea unui drum de fer, pod, instituții culturale, tramvai rezultă prin necesitate plusvalută. Statul ori comuna peste tot nu poate face o investiție de capital, fără a produce aceasta urcarea de valoare. Într'adevăr: toate avantajele rezultate din densitatea populației și consecințele ei sociale și economice ca și siguranța de drept și de avere, produc urcare și în prețul terenurilor.

Oare de ce s'a supoarte și în viitor din contribuția capitalului productiv, muncii intelectuale și manuale și scumpirea traiului, greutățile tuturor acelor lucrări și investiții, din cari am văzut că rezultă plusvaluta? În statele feudale-oligarchice din trecut au avut mo-

șierii și proprietarii terenurilor comunale — între alte multe — și prerogativa aceasta. Dar tocmai sistemul acesta de exploatare într-o parte și favorizare în alta a produs revoluțiile sociale. Noi cari am trecut peste ele trebuie să tragem consecințele și să facem până la marginile posibilității dreptate socială, nu demagogie ori favoritism politic sau economic.

Advocații — teoretici și practici — ce'or i nte resași pretind că aduc un motiv decisiv contra taxei pe plusvalută, când spun: cum să plătesc eu taxa d. e. după un teren needificat din piață, care nu îmi aduce nici un ban? Fiind subsemnatul „prea tânăr” — cum mi-a spus un ziar maghiar când am redactat Regulamentul menționat, las să le răspundă o autoritate ca Adolf Damaschke: „Aranjază comercianți, artiști, industriași ori agricultori o expoziție, ei vor găsi că e foarte natural, dacă ei repartizează cheltuielile aranjării în comun după valoarea locului la care reflectează singuraticul expozant. Cine pretinde un loc favorizat la intrarea principală, la o cotitură bătătoare la ochi, va trebui să contribuie cu o sumă considerabil mai mare în cassa comună, de cât acela care se mulțumește cu un loc mai puțin favorabil și s'ar considera necopt acela, care s'ar plânge la sfârșitul expoziției, că venitul la care să aștepta în locul ales de el, nu a corăspuns așteptărilor sale. Comunitatea oferă cu închirierea locului ocaziunea, Cum știe circumspecția, cunoștințele, dexteritatea și gustul fierăruia să folosească ocaziunea, — e treaba lui. De acea succesele îi revin lui; nereușita e tot alui”.

În ce privește excepția adusă de locatari, anume că proprietarii ar încasa și impozitul acesta tot de pe ei — ne fiind aici locul pentru o motivare mai amănunțită — citez numai păreriile unor economiști celebri. Intemeietorul școlii clasice, Adam Smith expune în cap. 2. Cartea V. din renumita lui operă despre „Natură și motivele avuției popoarelor”: „Un impozit pe renta pământului nu ar urca chiriiile, ci ar ajunge numai proprietarul, care purcede totdeauna ca un monopolist și încasează pentru folosirea pământului rău totdeauna renta cea mai mare posibilă. . . Nimic nu poate fi mai drept ca aceea. că un venit, care își mulțumește existența bunei guvernări, să se impună în special, adică să contribuie mai mult ca alții la susținerea acestei ocăruii”.

Un alt măiestru al clasicismului expune în „Legile fundamentale”: „Impozitul pe rentă ar ajunge numai renta. El ar cădea în înregime în sarcina proprietarului și nu s'ar putea transpune asupra nici uneia dintre clasele consumenților”.

Asemenea să pronunță în „Principiile fundamentale a politicii economice”, John Stuart Mill și în „Criza de locuințe și chestia terenurilor orășenești” Adolf Wagner și încă un lung șir de autorități economice, cari dacă ar fi fost citiți de on. mei critici, cred că mi s'ar fi iertat „tineretea”.

Succesorul mea în conducerea biroului de studii, sigur, va încerca din nou motivarea regulamentului și înaintarea lui spre aprobare. Dacă plusvaluta, care va rezulta necesarmente din dezvoltarea și inpopularea rapidă a orașului, amplificarea uzinei electrice și de apă, construirea noului pod peste Someș, nouilor canalizări și pârdoșiri, punerea în circulație a tramvaiului și din introducerea gazului metan — va revenii totuși speculatorilor cu terenuri, în loc să micșoreze impozitele orășenești și să ușureze sarcinile publice ivite cu astea investiții, — vina nu poate fia administrației. Ea și-a făcut și de astădată cu prisosință datoria.

Dr. E. A. Dandea.

Plecarea D-lui Dr. E. A. Dandea la Târgu-Murăș.

În ședința consiliului orășenesc ținută la 26 Decembrie Dl consilier Dr. E. A. Dandea și-a luat rămas bun dela foștii săi colegi cu următoarele cuvinte:

Chemat la postul de primar al orașului cu municipiu Târgu-Murăș, simt o vie emoțiune cu ocaziunea despărțirii mele din cercul acelor prieteni și colegi, cu cari împreună am preluat sub scutul dorobanțului român la 19 Ianuarie 1919, conducerea acestui oraș. Timp de patru ani am fost împreună în bine și în rău. Activitatea mea a fost pe deplin sprijinită de colegi și de superiori, în urma cărui fapt am avut satisfacția, că munca depusă nu a fost fără rezultate. Plec cu conștiința liniștită, că las finanțele orașului preluate în starea cea mai deplorabilă, în cea mai perfectă ordine.

Am întâmpinat din afară multe critici brusce, nedrepte, însă sprijinul celor competenți m'a făcut să pot merge împreună cu colegii mei înainte, în drumul greu al muncii noastre. Mai sunt încă multe de făcut. Când îmi iau rămas bun dela D-Voastră, Vă mulțumesc de bunăvoința ce mi-ați arătat și Vă doresc spor la muncă întru binele țării și a orașului ce conduceți!

Soveja: Oameni de la Munte 1921. Buc. Soccec, „Menirea, cea mai înaltă a unui popor e să fie Ea însuși, adică să-și Trăiască deplin viața sa și să reprezinte, dacă poate, un chip original de a vegea lumea. Altfel. . . a vegeta în umbra altora, a gândi gânduri streine, a Trăi din simțiri streine.

Politica și administrația comunală.

Astăzi se vorbește mai mult ca ori când de înrăurirea detestabilă a politicii asupra funcționarilor în general și asupra administrației comunale în special. Partidele politice își fac reciproc învinuiri mai mult întemeiate, dar o tratare mai documentată și imparțială a chestiei nu am întâlnit încă.

Vom încerca să facem totuși o cercetare absolut obiectivă asupra întrebărilor: 1. este oare ne-esară politica în administrația comunală și 2. există ea oare azi în măsură mai potențată decât înainte de Unire și 3. care e starea de azi.

I.

În prima linie trebuie să diferențiem noțiunea politicii de stat (de partid) de cea comunală: Politica de stat s'a născut deodată cu statul însuși. Ea, adică starea de drept care rezultă din ea, face cadrele problemelor și intereselor generale. În limitele acestor cadre și abia în secolul al 19-lea se ivește politica comunală, care are de scop determinarea problemelor comunale și apoi, mai ales astăzi, procurarea mijloacelor pentru realizarea lor. Credem că vom clarifica mai bine noțiunile citând delimitarea făcută de prof. Stier-Somlo :

„Delimitarea are la bază organizația statului, descentralizată prin autonomii, cari corporațiuni teritoriale preiau conform normelor legale dorințe aparținătoare principiilor statului, iar în lăuntrul sferei lor de atribuțiuni se bucură de o independență extinsă și se nădărnicesc să rezolve cât se poate mai bine datorițele comunității, cari nu au nevoie de o dirijare unitară peste întreg teritoriul statului, ci sunt potrivite pentru o limitare locală; chiar pentru aceasta administrația se poate acomoda nevoilor speciale ale unei comunități mai restrânsă. Așa rezultă în statul modern, mai ales în Germania secolului al XIX-lea și al XX-lea, atât comuna, reprezentanta unei politici independente ale cărei limite sunt totuși fixate prin aceea că comuna este membrul statului, care stă deasupra ei, cât și politica al cărei obiect este viața comunală (în oraș, sat, județ, provincie etc.). Comuna este subiectul politicii numai între granițele datorițelor pe cari nu i le-a luat statul. Ea este în același timp obiectul ei, întrucât acțiunea care are în vedere scopurile comunității se referă și la ea însăși; ea este obiect și întrucât statul, sau singuraticile persoane sau grupe ale societății privesc viața comunală ca primitorii noilor formațiuni, la cari trebuie să se ajungă. Că o acțiune este oare de politică de stat sau de politică comunală, depinde de multe ori de întrebarea prea dubioasă, că oare este vorba de ches-

tiune de stat ori de una locală. Pe lângă repartizarea — ce se ivește des — a datorițelor aceluiaș teren între stat și comună, abea se va putea ajunge la granițe rigide d. e. politica socială este în parte de stat, în parte comunală. Totuș noi ne putem închipui starea, că statul își rezervă sieș toate datorițele de acest soi, sau, că le predă toate comunelor spre executare. Totuș la locul acesta nu este vorba de conținutul politicii comunale, ci numai de stabilirea că în general comunele, precum și statul, servesc terenul pe care se dezvoltă o activitate creatoare, îndreptată spre scopurile comunității.”

Dr. Carol Panhorst*, încă constată că politica comunală s'a despărțit de cea de stat numai din motivul, că problemele politicii comunale sunt altele și altele în fiecare comună, deci nu se pot reglementa uni ar. Alte chestiuni trebuiesc rezolvate într-o comună mică și altele într-un oraș mare; un oraș industrial are alte probleme decât un târgușor cu băi etc. Regulele generale create de stat se aplică și dezvoltă în practică după cerințele speciale economice, sociale și financiare ale comunei. Statul dă principii, cari numai prin intermediul comunei se prefac în sânge și viață.

Noi cari facem administrația practică vedem că comunele au nevoie de *politică comunală*, nu de politică „înaltă” de stat, de partid. Politica de partid tinde la acțiuni potrivite pentru a câștiga sau păstra „puterea.” Politica comunală trebuie să afle modul și mijloacele mai proprii pentru dezvoltarea bunăstării generale a cetățenilor comunei, pentru a le asigura posibilitatea de muncă cât mai productivă și un trai cât mai agreabil.

Scopul politicii comunale va fi a pune la dispoziția cetățenilor înlesnirile economice și culturale produse de civilizație, cum sunt: alimentația ieftină, iluminare, apeduct canalizație, băi, parcuri, pavaj, tramvay, teatru muzee biblioteci ș. a. Aceasta este politica de care trebuie să fie pătrunsă administrația și nici decum politica de partid.

II.

Comunele în Ardeal aveau înainte de unire „autonomie” care se exercita prin reprezentanțele comunale și la orașele cu municipii, prin congregație. Pe noi ne interesează aceasta din urmă Congregația era o reprezentanță cu baze feudale-capitaliste, nici decum democratică. Jumătate din membrii ei erau „viriliști” — cei cari plăteau mai mult impozit — iar cealaltă jumătate erau aleși în baza unui sistem de vot censitar.

Dacă studiem puțin istoria administrației acestor orașe, vedem că „autonomia” a fost numai iluzorie, care însă de multeori împiedeca o politică comunală sănătoasă, introducând politica de partid și în ad-

* Grund und Zukunftsfragen der deutschen Politik.

* „Participolitik und Gemeindeverwaltung“ Detmold, 1921

ministrația comunală. Congregația se împărțea în partidul guvernamental și opoziție. Se întâmplă că în unele locuri opoziția parlamentară avea majoritatea în congregație. Însă ambele partide numai în cazurile cele mai rari aveau în vedere o politică comunală sănătoasă, o gospodărie cinstită, ci vâneau popularitatea, întrebuintând orice apucături demagogice și făcând de multeori o gospodărie de scamatori. *Reprezentanții nu erau ai orașului ci ai partidului*, mergând fără convingere proprie acolo unde îi ducea șeful partidului. Acesta la rândul său cu ocazia alegerilor nu putea fi cu considerație la capacitatea reprezentanților sau a funcționarilor, ci își da toată silința ca să reușească membrii partidului său. Așa parveneau să fie aleși și oameni cu desăvârșire neacomodați funcțiunei ce li se da și comiteau în congregație — spre gaudiumul partidului contrar — cele mai strigătoare prostii. Capacitatea funcționarilor era numai a treia considerație, pentru a fi ales un membru al partidului. Apoi cu cât era mai slabi funcționarii aleși, cu atât deveneau mai pendenți de acel partid, făcând gospodăria comunală după dictatul șefului iresponsabil. Corupția și vânatul după posturi era la ordinea zilei. Funcționarul făcea politică militantă pentru majoritatea de totdeauna.

Congregația își exhauria activitatea în lupte sterile de fraze bombastice și demagogice. Făcea politica generală de stat, politică externă, politică de constituție lupte personale și calumnieri, numai politica comunală nu. Dacă partidul guvernamental sprijinea o acțiune, opoziția o combătea din principiu, oricât de salutară ar fi fost aceea din punctul de vedere al politicei comunale. Dacă opoziția parlamentară avea majoritatea în congregație, guvernul nu o lăsa să lucreze, fiind executarea chestiunilor mai importante condiționată de aprobarea guvernului. Dar nu numai atât! Guvernul lăsa ca opoziția majoritară să-și facă jocul numai în chestiuni care îi erau indiferente guvernului. Ori de câteori avea o dorință mai precisă, avea și mijloacele, ca congregația să hotărască pe placul lui. Să dăm un caz concret. Sub regimul lui Tisza, Clujul avea o asemenea „opoziție majoritară” în congregație. Ea era relativ foarte tare și bine organizată, în frunte cu prof. Dr. Árkhy. Totuși, congregația la dorința guvernului renunță la concesiunea gazului metan, acordată deja cu toate formele legale. Toate protestele și apelurile lui Árkhy și soților săi au fost zadarnice, căci a a a voit guvernul.

Faimoasa „autonomie” era și mai băjorită în privința dreptului de a alege funcționarii. Aname alegerile se făceau conform legii comunale în modul acela, că congregația alegea „liber” dintre candidații propuși de o comisiune de candidați. Comisiunea era compusă din doi membri aleși de congregație, doi numiți de prefect, iar președintele ei era tot prefectul.

Evident că rezultatul era în fond o simplă numire din partea prefectului, adică a guvernului.

Gospodăria mergea prost impozitul se ținea redus sub trebuința reală, numai în interesul popularității partidului. Deficitele bugetare — cheltuielile ordinare, nu investiții, — se acopereau din împrumuturi. Așa avea Clujul în anul 1914 — timp normal în economie — un împrumut sub acest titlu de 3.600.000 K. fără a se prevedea în buget măcar interesele. Și „cetățenii” aveau dreptul de control asupra gospodăriei, însă acest control era și el iluzoriu, căci membrii congregației în majoritatea cazurilor vedeau numai de interesul lor particular sau al partidului. Toate chestiunile erau privite din aceste puncte de vedere. De aceea nu are azi Clujul d. e. tranvai, uzină electrică și de apă corespunzătoare și de aceea a renunțat la concesiune de gaz metan.

Un partid politic nu are posibilitatea să facă o politică comunală sănătoasă, pentru că aceasta variază dela comună la comună și din motivul că ea vine de multeori în colizie cu interesul particular al membrilor partidului. Și în cazurile acestea binele comun e prea des sacrificat în mijlocul cutărui stâlp de partid.

Față de situația din trecut avem azi o administrație de funcționari, cari fac o gospodărie cinstită, nu de politicieni cari vânează popularitatea cu orice mijloace. În executarea programului de politică socială orășenească se întâmpină multe greutăți. Cei atinși în interesele lor economice nemijlocite, egoiste, nu vdesc să știe de dreptate socială, de binele obștesc. Tocmai aici se arată partea bună a sistemului de azi, mai ales în orașele cu majoritate străină. Măsurile luate din administrație pot avea în vedere în primul rând dreptatea socială și interesul statului. Cetățenii au și ei drept de apel, însă dreptul deciderii îi revine guvernului, nu puternicilor locali, interesați nemijlocit, și fără vederi mai largi sau cu reavoință față de consolidarea țării. Un guvern capabil, ales pe bază democratică, garantează mai mult prin numirile sale funcționari capabili, decât alegerea făcută de partide.

Am văzut situația „autonomiei” din trecut și starea prezentă a administrației, acum se spunem câteva cuvinte asupra viitorului apropiat.

Timpurile noastre însă favorizează „autonomia” comunelor. Ca principiu e foarte simpatcă, dar trebuie alată modalitatea, ca ea să nu stânjinească prosperarea comunei și consolidarea țării. O corporațiune reprezentativă conștientă de răspunderea sa este — sigur — de dorit. Însă trebuie ca reprezentanța să fie capabilă de a-și subordona interesele sale particulare și de partid binelui obștesc și consolidării statului. Cel ales în reprezentanță trebuie să fie reprezentant al orașului, nu al cutărui partid sau al cutărui grup economic-financiar. O astfel de reprezentanță comunală ar fi garanție pentru prosperarea comunei și totodată o școală de educație cetățenească.

Dar azi vedem o parte a cetățenilor absorbită de lupta intereselor de partid, iar ală parte încă nici azi nu-și află locul în țara noastră. O administrație corespunzătoare se poate inchipui numai dacă ea e conștientă, îndeajuns calificată, liberă și pusă la adăpost de orice influență neîndreptățită a intereselor de partid, ori economice și în tot cazul *apărată cu desăvârșire de înrăurirea elementelor dușmane statului român.*

Aceasta e marea problemă, ce trebuie să o rezolve reforma administrativă care trebuie să fie izvoară din convingerea, că este ceva ce e mai presus de ori ce teorie abstractă, mai presus de cât județul și orașul, — anume țara!

Dr. E. A. DANDEA.

Dare de seamă asupra activității administrației în anul 1922.

În Ianuarie anul trecut s'a arătat în cadrele aniversării alor trei ani de administrație românească în Cluj activitatea noastră desfășurată în acel interval.* În anul trecut munca a mers înainte așa, că trecând încă un an putem face o nouă dare de seamă asupra roadelor muncii administrației.

În prima linie constatăm cu satisfacție, că neregulile gospodăriei moștenite dela stăpânirea maghiară în fine sunt reparate. Cărțile principale preluate neîncheate de 8—12 ani sunt azi în curent; bugetul care — conform însuș raporturilor oficiale a vechei contabilități și comisiunei financiare — era în trecut o hârtie nerespectată de nimeni ilusoriu și dezechilibrat cu desăvârșire susținut din împrumuturi ilegale e azi perfect consolidat, cassieria preluată goală, care sub vechea administrație plătea și numai câteva sute de coroane în rate, după solicitări continue, azi are un numerar disponibil considerabil. Dela preluarea administrației nu s'a contractat nici un împrumut pentru cheltueli curente, cum era practica în trecut. Orașul prin concursul unor oameni de inimă a reușit să obțină dela Banca Națională un împrumut efin de 20 milioane** care ne stă la dispoziție pentru investițiile cele mai urgente. Anuitățile și interesele neplătite dela izbucnirea războiului

sunt toate aranjate până la 1 Aprilie a. c. asemenea plata lor pe viitor e asigurată în cadrele bugetului ordinar, împreună cu interesele noului împrumut de investiții.

Acum sunt în curs lucrările pentru un împrumut unic de 50 milioane.

Cadrele bugetului pe gestiunea curentă l'au ținut integral, așa că nici din fondul pentru deschidere de credite suplimentare nu s'au folosit decât vreo 400.000 Lei, cu aprobarea Ministerului de Interne.

În anul 1922 sa încheiat tabelele de dare din ani 1917, 1919 și 1920/21.

Sa încheiat toate registrele diferitelor taxe până inclusive la finea anului 1921. Sa stabilit toate restanțele până la zi.

Sa întocmit tabele de dare pe ani 1921/22 și 1922/23 în ce privește partea Creditului și o parte din debit.

Sa rezolvit restanța diferitelor dări și taxe streine până la finea anului 1921 (circa 4000 — 5000 poziții neresolvite).

Sa încasat în dări comunale și diferite taxe 12.187.429 Lei 16 bani.

În anul trecut s'au efectuat următoarele lucrări edilitare la pardosala străzilor:

Pardosirea cu granit în str. Măcelarilor, str. Fabricii de spirt și Piața Abatorului.

Pardosirea cu bazalt în str. Gen. Poetaș.

Pardosirea cu granit în str. Elisabeta, Calea Traian și Târgul de vite.

În total 15,000 m² — Lei 1,780.000.—

Repararea edificiilor: Casa orașului, Primăria, Oficiul Stării civile „ 250,000.—

Repararea locuinței supra-veghetorului dela cimiterul public „ 21.000.—

Repararea locuinței din măeriștea mică „ 8.000.—

Repararea vamei Chintăului „ 13.800.—

„ Spitalului epidemic „ 14.000.—

„ școalei din Cordoș „ 18.750.—

Repararea locuinței din grădina Fânului „ 5.500.—

Repararea locuinței inspec-torului Deli dela Măeriștea centrală „ 7.000.—

* Vezi „Administrația“ No. 4 și 5 din 1922.

** Vezi „Administrația“ No. 26 (special).

Transformare și repararea și
întregirea Abato-
rului public . . . Lei 2,500.000—
S'a amplificat Baia de vară „ 700.000—
Lucrări pregătitoare pentru
amplificarea apeductului . „ 700.000—
In total: Lei 6,018'650—

Sa început în luna Noemvrie compune-
rea unei statistici exacte. S'au simplificat ofi-
ciile.

Despre celelalte lucrări și regulamentele
noui s'au dat deslușiri la timpul său în aceasta
gazetă. E.

Gazul natural.

Extras după articolul Dlui ing. Fr. Neugebauer, pu-
blicat în Nr. 7—8 a revistei „Transilvania“

Importanța gazului natural pentru econo-
mia națională a unei țări, care-l posedă, reiese
din faptul că 1'760% din consumul mondial de
forțe sunt acoperite de acest gaz.

Gazul natural, ca și cărbunele și petrolul,
este un bun trecător, nu permanent.

Dacă ne cugetăm la caducitatea celor
trei materii prime (cărbune, petrol și gaz na-
tural) și ne întrebăm în ce ordine trebuiesc
ele exploatate, atunci în mod logic trebuie să
răspundem:

1. Gazul natural, fiindcă cu toate măsurile
de precauțiune luate la sonde și aiurea pentru
împiedecarea volatilisării lui, mai departe în
regiunile unde nu sunt sonde, gazul se pierde
în văzduh pentru totdeauna.

2. Petrolul, fiindcă și petrolul se află în
liber ca și gazul și dispăre ca și el.

3. Cărbunele vine abia în rândul al treilea
fiindcă el poate sta în pământ milenii fără a
fi pierdut pentru omenire, ba din contră cu
cât stă mai mult cu atât e mai bun.

190.400 m³/oră.

Scăzând din debitul zilnic 325.000 m³/zi
cari se utilizează azi, rămân 4.244,800 m³/zi
sau 171.450 m³/oră neutilizate
decî 90'00/0.

Reiese, că nu greșim prea mult dacă
pretindem că valoarea calorică a gazului me-
tan produs anual este de patru ori mai mare
decît valoarea calorică a cărbunelui extras
în același timp în țara noastră. Aceasta re-
prezintă o forță atât de mare, încât trebuie să
ne mirăm, că nici un guvern încă nu s'a gândit

la soluționarea acestei probleme atât de im-
portante pentru întreaga viață economică na-
țională.

Conform randamentului total economic
însă după presupunerile de mai sus este:

1 kg. cărbune = 0'40 m gaz natural.

Dacă am voi să determinăm prețul ga-
zului după 7 care ar fi singura basă de com-
parație reală, am trebui să luăm egal prețul
de 0'4 m³ gaz cu 1 kg, cărbune, adică 1 m³
gaz = 200 bani.

Dacă am voi a lua prețul de 2 Lei pe
1 m³ ca criteriu pentru perderile zilnice ce
rezultă din neîntrebuințare pe seama statului,
am obținem suma de 8,489,600 Lei pe zi,
sau circa

3 miliarde Lei pe an.

Dacă presupunem cu autorul β)* că in-
dustria Transilvaniei este alimentată astăzi de
194,000 HP efective care în timp de o oră
au nevoie de o alimentare de căldură egală
cu 194.000 HPo, atunci reiese din cele de
mai sus că cu debitul pe oră al sondelor de
azi s'ar putea pune în mișcare o industrie de
două ori mai mare decît cea existentă.

Dacă însă luăm în considerare că prin
sondagiul ulterior producția gazului s'ar putea
mări de ex. numai de 5 ori, atunci vedem că
s'ar putea spori și industria Transilvaniei de
10 ori.

Dacă presupunem mai departe că canti-
tatea de gaz ce se găsește în subsolul Câm-
piei Ardealului este 200 miliarde m³, atunci
s'ar putea alimenta industria de 10 ori mai
mare a Ardealului timp de 24 ani, anume
timp aproape așa îndelungat cît e durata
unei sonde.

Industria actuală a Transilvaniei ar pu-
tea fi alimentată cu gazul ce se află în țară
timp de 240 ani.

* * *

O chestie de cea mai mare importanță
este felul utilizării gazului și al distribuției lui.

După, părerea noastră, dacă vrem să so-
luționăm chestiunea, trebuie să ținem seamă
că cu cît e mai mare uzina centrală, cu atât
e mai economică, cu atât e mai rentabilă.

Dacă vorbim de întrebuințarea gazului,
trebuie să deosebim două zone:

a) o zonă, în care se întrebuințează ga-
zul însuși și

b) o a doua zonă, în care gazul se în-
trebuințează transformat în formă electrică.

* Ing. G. Ioanișiu: Valoarea economică a gazului metan
Transilvănean.

Cum se poate întrebuința gazul însuși?

1. Pentru luminat
2. Pentru încălzirea aparatelor
3. Pentru scopuri industriale:
 - a) ca combustibil pentru focare de cazane ca surogat pentru cărbune și petrol;
 - b) pentru turbine de aburi legate cu motoare și cu dinamo electrice.
4. Ca combustibil pentru motoare de gaz.
5. Ca combustibil direct pentru diferite scopuri speciale de industrie.
6. În industria chimică.
7. La sudajul autogen.
8. În urma presiunii mari (până la 42 atm.) cu care gazul izburnește din pământ, ar fi posibil — după părerea noastră — înainte de a arde, adică de a nimici gazul, întrebuințarea lui în turbine de gaz folosind forțele ce residă într'ansul de 2 ori.

Trebuie să se înceapă imediat lucrările prealabile pentru exploatarea rațională a forțelor de gaz naturale.

Prin studii speciale să se fixeze, dacă gazul natural nu s'ar putea exploata de 2-ori prin transformare în forță electrică.

Izvorul de energie cel mai ieftin pentru toate întreprinderile statului este gazul natural

* * *

Orașul Cluj ar fi primul care ar aduce osane aceleia, care ar porni exploatarea intensivă a gazului metan, dela care are atâtea de așteptat.

Incepem și anul acesta cu rugarea către guvern să ne concesioneze gaz metan!*

* Vezi Nri: 3, 8, 9, 11, 13—16 și 21 din 1922 ai „Administrației”.

Guvernele mor când sufletul noțiunii se retrage din ele.
(Wallie Marial).

Cea mai mare distanță cunoscută e aceea dintre cuvinte și fapte.
(Neera).

În viața socială și de stat se pot secera durabile numai prin atitudine energică, muncă insistentă și neobosită, bazată pe deplină cunoștință, atât teoretică cât și practică, a chestiunii care ne preocupă.

Societatea pentru înfrumusețarea orașului.

În numărul 1 din anul trecut am răspuns unei interpelări în chestia reînființării societății susamintite făcută Dlui primar prin o epistolă deschisă, de o revistă locală. Am arătat, că aceea s'a întrerupt activitatea în anul 1909, iar congregația conform hotărârii sale din 20 Maiu 1915, nu află de fericită ideea reînființării societății, declarând că chestiunile de înfrumusețarea orașului dorește să le rezolve prin organele sale. Am arătat, că administrația actuală ar ajuta reînființarea societății și ar primi cu bucurie concursul unei asemenea organizații sociale. Acolo am făcut apel, ca reînființarea să se întâmple din inițiativa particularilor și cât mai în grabă.

Însă a trecut un an și nu s'a făcut nimic. Autorul scrisorii deschise se vede că în loc de intenții serioase de a muncii, a avut ca scop numai umplerea unei coloane de revistă, cu toate că ar fi avut datoria morală să încerce barem înfăptuirea propunerii sale, la care avea sprijinul nostru.

În alte țări sunt alți oameni, cari lucrează nu fac șca naturii „Association des Amis de Paris”, „Ligue pour les Espaces libres”, „Association des Cités-Dardius de France”, „Garden City Association” din Londra, „Gartensiedte Gesellschaft” din Berlin și multe asemenea societăți americane desvoltă o activitate apreciabilă în desvoltarea simțului de artă și frumosului. Membri acestor asociații sunt doamne și domni din cea mai bună societate.

Ei ajută cu vorba fap'ă ba ch'ar, și pecuniar Administrația comunală în înfrumusețarea orașelor. Educația cetățenească e acolo desvoltată, întreg publicul cultivă frumusețile naturale parcurile monumentele istorice, salubritatea publică și particulară, mână în mână cu administrația, pentru a-și crea o viață cât mai plăcută atât în locuință cât și afară de acea.

Fecem din nou apel la cei înțelegători, să se ocupe cu chestiunea și să înființeze cercul intelectualelor, cari voesc să contribuie la esteticarea orașului Cluj.

Biroul orașului pentru studii sociale s'a ocupat cu chestiunea și stă desigur și în viitor cu plăcere la dispoziția celor pe cari îi interesează chestiunea.

E. A. Dandea.

Cele mai bune
Cele mai frumoase
Cele mai ieftine

la
Libraria

LEPAGE

könyv-
kereske-
désében

Legjobb
Legszebb
Legolcsóbb

Cărți, hârtie, articole de scris

CLUJ, Piața Unirii

Könyv, papír, írószér kapható

PARTEA OFICIALĂ

No 3996—922. cons.

REGULAMENT

despre perceperea impozitului pe biciclete.

Art. 1.

Toate bicicletele sau vehiculele de felul acesta de pe teritoriul orașului Cluj, aflătoare în proprietate și folosința particulară, sunt supuse la impozit comunal.

Art. 2.

Nu sunt supuse impozitului comunal:

1. Bicicletele de serviciu a oficiilor publice, cari nu sunt în proprietate particulară;
2. câte două biciclete a pompierilor voluntari din Cluj și a institutului de salvare;
3. bicicletele depozitate în prăvălii cu scop de a fi vândute și pe cari nici proprietarul — nici personalul prăvăliei și nici alții nu le folosesc.
4. bicicletele cu caracter de jucărie pentru copii și orice vehicule de felul acesta, mai departe bicicletele cari sunt folosite exclusiv de către bolnavi sau invalizi;

5. bicicletele străinilor, cari sunt în trecere pe teritoriul orașului Cluj și nu rămân în oraș mai mult de 8 zile.

Art. 3.

Impozitul pe biciclete pe un an calendaric, să stătorește în 60 Lei, care sumă se va solvi la Perceptoratul orașenesc, pentru fiecare bicicletă, în fiecare an, începând cu 1 Ianuarie, până la 15 Februarie, inclusiv.

Spre justificarea solvirei acestui impozit, Perceptoratul orașenesc va elibera contra prețului de cost o marcă numerotată de tinichea, care este a se fixa pe bicicletă la loc vizibil.

Art. 4.

Bicicliștii străini cari petrec pe teritoriul orașului Cluj, mai mult de 8 zile, însă acest timp nu trece peste o lună, sunt supuși pentru acest timp la un impozit de 10 Lei.

Pentru o petrecere peste termenul de o lună, se solvește impozitul unui an întreg.

Art. 5.

Spre justificarea scutirii de impozit pentru bicicletele din serviciul public. Perceptoratul orașenesc — în baza tablourilor înaintate de Oficiile publice unde se găsesc astfel de biciclete — va elibera mărci de tinichea speciale, cari sunt a se fixa pe aceste biciclete.

Art. 6.

Pentru bicicletele de nou cumpărate și nesupuse încă acestui impozit, se va solvi la Perceptoratul oră-

șenesc taxa pe întreg anul, încă înainte de luarea acestora în folosință.

Dacă bicicleta în decursul timpului se nimicește sau devine nefolosibilă, și în locul acesteia se câștigă o altă bicicletă, bicicleta din urmă este scutită de impozitul comunal.

Art. 7.

Îndepărtarea de pe bicicletă a mărcii de tinichea, este interzisă. Pierderea mărcii este a se însinua, respective marca stricată este a se depune la Perceptoratul orașenesc, care pe lângă solvirea prețului de cost, după luare în evidență, va elibera proprietarului o nouă marcă.

Art. 8.

Toți proprietarii de biciclete sunt deobligați să-și însinuieze bicicletele până la 31 Decembrie al anului premergător; bicicletele câștigate în decursul timpului sunt a se însinua în decurs de 30 zile socotite dela ziua de câștigare.

Perceptoratul orașenesc pentru controlarea impozitului pe biciclete în fiecare an va executa odată conscrierea bicicletelor și vehiculelor de felul acesta.

Art. 9.

Membrii poliției de stat au dreptul de a opri pe toți bicicliștii cari nu posed pe bicicletă marca de tinichea, și ai provoca la adevărarea solvirei impozitului pe bicicletă de pe anul curent.

Art. 10.

Toți aceia,

- a) cari posed bicicletă și nu o însinua,
 - b) cari folosesc bicicleta fără marcă,
 - c) cari ascund bicicleta sau folosesc marca falsă,
- comit contravenție și să pedepsesc pe lângă impozitul scadent cu suma de Lei 500 până la 1000 Lei

Art. 11.

Impozitul pe biciclete și restanțele lui, se percep la felul dărilor publice iar sumele provenite din contravenții, se percep pe calea execuției administrative.

În caz de nesolvire a restanței sau amendei bicicletele se pot reține ca amanet.

Art. 12.

Venitul net, încurs din impozitul pe biciclete, se întrebuințează la fondul de întreținere a drumurilor de comunicație.

Art. 13.

Sumele încasate din amenzi se folosesc la fondul săracilor orașenești.

Art. 14.

În cazurile litigioase, ce se vor ivi în urma dispozițiilor prezentului regulament, ca la instanță decide Consiliul Orașenesc, ca a II-a instanță Comisia Administrativă, contra hotărârii acestuia în baza și-lui

34. art. XXVI din 1896 se poate apela la contenciosul Administrativ.

Art. 15.

Regulamentul prezent intră în vigoare imediat după aprobarea Ministeriului de Interne. Cu executarea lui se încredințează Consiliul Orășenesc.

Cluj, la 3 Martie, 1922.

referent:

Dr. Dandea.

prefect:

Dr. Meteș.

Aprobat de Dl. Prefect sub 279/922.

Aprobarea Ministerului de interne sub 30762 din 18 Noembrie 1922.

România. Ministerul de Interne, Direcțiunea Administrației Generale și Statistice.

Nr. 82115/1922.

Domnule Prefect!

Prin înaltul decret Nr. 4518 din 26 Octomvrie a. c. Majestatea Sa Regele a binevoit să acorde cuvenitul exequator Domnului Dr. Gustav Adolf Jauernig, numit consul onorar al Austriei la Cluj, având ca circumscripțiune consulară județele Alba de Jos, Bihor, Bistrița-Năsăud, Cojocna Maramureș, Solnoc Dobâca, Târnava Mică, Turda Arieș.

Comunicându-vă cele ce proced avem onoare a Vă ruga să binevoiți a da cuvenitele ordine autorităților administrative dependente de Dvoastră ca să recunoască pe Domnul Jauernig la zisa calitate.

13 Noembrie 1922.

p. Ministru:
Zachelari ss).

Director General:
Modolea (ss).

Dela consiliul orașului Cluj.

Nr. 26/1922. cons.

Ordin circular tuturor secțiilor orășenești.

Consiliul orășenesc prin ordinesale Nr. 26 din Ianuarie și 24 Octomvrie a. c. a cercat exactoratul, ca în baza §-ului 104 din Regulamentul Contabilității să înainteze evidența creditelor bugetare la fiecare sfert de an, sau cel mult până în ziua 10, a lunii următoare, spre a putea avea orientare des-

pre situația creditelor și executarea strictă a bugetului.

Acest ordin se comunică secțiilor orășenești spre știre și eventuala reclamare.

Din ședința Consiliului orășenesc ținută în 15 Decembrie 1922.

primar:
Dr. I. Pop

România. Ministerul Agriculturii și Domeniilor
Direcțiunea Vânătoarei

Nr. 80472 din 30 Nov. 1922.

Domnule Prefect

La telegrama Nr: 1690/1922 Avem onoare a Vă răspunde că vânătoarea cu copoi este permisă până la 1 Dec. 1922.

Director Indescifrabil.:

p. Șeful Serviciului:
Indescifrabil.

Consiliul orașului municipal Cluj.

No. 22165/1922 cons.

Obiect: Proclamarea Dlui Gh. Sion.
ca cetățean de onoare a orașului municipal Cluj.

Hotărîre

Consiliul orașului municipal Cluj la propunerea Consilierului Dr. E. Dandea cu însușire unanimă propune proclamarea Dlui G. Sion de cetățean de onoare al orașului cu municipiu Cluj.

Consiliul orășenesc a luat cunoștință de darul fără seamăn în trecutul acestui oraș atât de prețios în general dar mai cu seamă pentru Clujul setos de slovă românească și simte o deosebită fericire începând șirul cetățenilor de onoare ai Clujului românesc în persoana Dlui G. Sion, care donând Universității și primăriei Clujului întreaga bibliotecă adunată de D-Sa încă din fragedă tinerețe a dat cea mai strălucită dovadă de idealismul dragostea nemărginită față de neamul său a unui Român adevărat, spre a servi ca exemplu de urmat generației de azi și celor viitoare.

Consiliul orășenesc roagă pe Dl Prefect respective Ministerul de Interne ca congregație să binevoiască a aduce hotărîre în sensul de sus și a încredința Consiliului orășenesc

cu estradarea unei diplome de cetățenie de onoare pe seama D-lui G. Sion.

Cluj, din ședința Consiliului orașenesc ținută la 8 Dec. 1922.

primar:
Dr. I. Pop.

Aviz

Pierzându-mi brevetul industrial înregistrat sub Nr. 245/916 A. îl declar de anulat.

CAROL SZILÁGYI
Str. Gr. Berthelot Nr. 20

Știri dela oraș.

DI Dr. E. A. Dandea redactorul nostru, fiind numit primar al orașului Târgu-Murăș a părăsit administrația orașului nostru, unde a muncit dela preluarea ei cu mult zel. Când ne luăm rămas bun dela D-sa, îi dorim spor la munca grea, la care e chemat fără nici o protecție, numai drept recunoștința unei activități neobosite, depusă întru consolidarea administrației românești.

Din motive de economie s'a efectuat desființarea oficiului de ajutor de războiu, de statistică și poliție de câmp. Acestea servicii se vor prevedea de alte oficii orașenești, fără a fi nevoie de sporirea funcționarilor.

Lucrările statistice sociale edilitare decurg conform planului. Ele vor fi terminate probabil pe finea lunii ianuarie 1923.

Cu ocaziunea festivalului din 3 Decembrie a. c. dat în favoarea fondului statuei Avram Iancu ce se va ridica în Cluj s'a încasat următoarele sume:

Din bilete de intrare la fest val	— 14,865 Lei
Din programe	— — — — — 484 „
Total: 15,349 Lei	

Spese:

Pentru sală s'a plătit Teatrului Național	2000 „
Pentru garderobă	— — — — — 753 „
Dșoarei acompaniatoare la pian	— 150 „

Venit curat: 12,446 Lei

Din bilete de lotărie s'a încasat — 34,900 Lei

Acest festival a fost dat cu binevoitorul concurs al artiștilor dela Opera Română, Teatrul Național, corul Conservatorului și elevele liceului de fete „Regina Maria” cărora le mulțumim și pe această cale pentru sprijinirea acțiunii patriotice. Placatele și programele pentru festival au fost efectuate în mod gratuit de către Institutul de arte grafice „Ardealul” Mulțumim și direcțiunii acestui Institut pentru sprijinul ce ni l-a dat.

MAKKA Y fémárugyár, Cluj
STRADA GH. BARIȚIU No. 16
TELEFON No. 807.
Sürgönycim: «ALUMINIUMGYÁR»

✱ **BUTOR** ebédő és hálósobák stb. ✱
✱ **FISCHER ALBERT ÉS Co.** ✱
✱ butorraktár, asztalos és kárpitos-műhely ✱
✱ Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. ✱

BAIA ELISABETA FÜRDŐ

Proprietar: Ludovic HELLMANN

STR. CĂLUGĂRIȚELOR 1.

Deschisă dela orele 6 a. m. până la 7 p. m.

SIOVITS

TELEFON 381.

PICTOR DE FIRME
C I M F E S T Ő

Strada N. Jorga, colț cu Strada Corcheș

rideric Cell și Fii

Grupa Dr. Wilhelm Czell

ABRICĂ DE BERE, licheururi și rom, depozit de spirt și vânzare de vinuri în engros

CLUJ, Str. Mănăsturului No. 4-6.

ELIAN

Mare depozit de vinuri, fabrică de spirt, rom, cognac, siropuri și licheururi.

Fermă - model

BANCA ARDELEANA ȘI CASA DE ECONOMIE

SOCIETATE ANONIMĂ

CLUJ, PIAȚA UNIRII 32. (CLADIRE PROPRIE).
FONDATĂ ÎN 1894. — SUCURSALĂ LA TURDA

Efectuiază **remiteri** pentru orice piață din țară și străinătate, în condițiile cele mai favorabile. Cumpără și vinde **valută străină**. Depuneri se acceptă spre beneficiul dobânzilor cele mai mari, și se plătesc oți, când fără prealabilă denunțare. Impozitele asupra capitalului se plătesc la către bancă

21 JAN 1923

Vadász & Co.

Intreprindere pentru instalațiuni moderne de electricitate și apă

Strada Universității No. 2 - Telefon 2-14.

Hölgyek figyeimébe!

Kiűnő ondoláció és hajfestészet csak a ban. Fejmosás, manikűrözés, modern hajmunkák legszebb kivitelben, méltányos árak mellett készülnek. o o o

Salon de Paris
CLUJ
CALEA VICTORIEI 2.
(Kossuth-u.)

CIASORNICAR ȘI BIJUTIER :: ORÁS ÉZ ÉKSZERÉSZ

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Nagy raktár órák, ékszerek, arany-, ezüst-árak és dísz tárgyakban. Ékszerelt, tört ezüst, aranyárak legmagasabb árban beváltatnak.
CLUJ-BOLOSZVÁR, Calea Regele Ferdinand 27. (Vesselázi-u.)
Vis-à-vis dela POȘTA MARE. (A főpostával szemben.)

B
A
B
I
T
S

RECLAMA e sufletul comerțului!

BITUMUL MATITZA SOC. ANON.

Capital social Lei 6.000.000

CENTRALA BUCUREȘTI

Filiala CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 55. I.

TELEFON 10 09

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele BITUMULUI, ca asfaltare izolate la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. etc.

Material totdeauna la magazie.

UZINA ELECTRICĂ A ORĂȘULUI SUB. CONDUCEREA SOC.

G A N Z

FÉLE VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-T.

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 30. (PALATUL SZÉKELY)

TELEFON 403.

EXECUT

instalații electrice și transmisiuni de curent La comandă efectuează instalații de motoare electrice. Lămpi și materiale pentru instalații permanente
ooo în depozit. ooo

ELVÁLLAL

elektromos világítási é erőátviteli berendezése-s ket. Izzólámpák, ivlámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul oooooo nyújt oooooo

CLUJ

PIAȚA UNIRII No. 4.

Sucurs. și reprezentante în România: — București, Arad, Oradea-Mare, Satu-M. Cernăuți, Brașov, Sibiu, Dej, B. str. Sigh. Marmajiei, Tg. Mureș, Timișoara, Medias.

CAROL LASSEN

CASĂ INTERNAȚIONALĂ DE SPEDIȚIUNI ȘI TRANSPORTURI

SUCURSALE PROPRII ÎN STRĂINĂTATE:

Berlin, Hamburg, Bremen, Lübeck, Stettin, Danzing, Emden, Flensburg, Leipzig, Dresden, Chemnitz, Breslau, Prosen, Aachen, Köln a. Rh., Frankfurt a. M., Kaiserlautern, Mannheim, Ludwigshafen, Vornis, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, i. Br., Schramberg, Schwenningen a. N., Stuttgart, Heilbronn a. N., Nürnberg, Ulm, Regensburg, Passau, Salzburg, Wien, Lissabon, Reval, Rotterdam, Stockholm, Gollenburg, Christiania, Copenhagen, Esbjerg.

CLUJ

PIAȚA UNIRII No. 4.

Transporturi în vagoane complete și colective, vămuri și reclamațiuni o/o de fracte. ooo